

Handlingsprogram

*för Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen
avseende perioden 2016-2020*

*Antaget av Svenska Freds- och Skiljedomsföreningens
133-årskongress 18 juni i Stockholm 2016*

1. Inledning

Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen är en fredspolitisk organisation som verkar för global nedrustning, fredlig konflikthantering samt spridning av demokrati och respekt för mänskliga rättigheter. Genom att granska och påverka beslutsfattare samt stödja fredskrafter i internationella samarbeten och lokala fredsorganisationer i konfliktområden, vill vi skapa engagemang, förutsättningar och visioner i det gemensamma arbetet för en fredligare värld.

Svenska Freds handlingsprogram styr vad föreningen ska fokusera på under de kommande fyra åren. Svenska Freds medlemmar beslutar om innehållet, då handlingsprogrammet lyfts och beslutas om vid varje kongress. Handlingsprogrammet utgår från föreningens stadga och idéprogram som beskriver våra gemensamma grundläggande värderingar.

Allt från politiska förändringar, dagsaktuella frågor, ekonomiska förutsättningar till medlemmars engagemang påverkar Svenska Freds verksamhet. Därför gör Svenska Freds styrelse och kansli från år till år bedömningen vilka delar av handlingsprogrammet som ska prioriteras att arbeta aktivt med. Även lokalföreningar och intressegrupper kan välja att fokusera på någon eller flera delar i handlingsprogrammet.

Handlingsprogrammet innehåller en beskrivning av Svenska Freds metoder och arbetssätt. Vidare beskrivs de två övergripande områden som Svenska Freds arbetar med: nedrustning och fredsbyggande. Vi anser att båda dessa områden är viktiga för att uppnå en fredligare värld eftersom omfattande satsningar på upprustning minskar möjligheten till en fredlig lösning på konflikter. Sista delen handlar om Svenska Freds organisation, eftersom ett framgångsrikt fredsarbete förutsätter att vi har en trovärdig, aktuell, engagerad och välkänd organisation.

2. Så arbetar Svenska Freds

En central utgångspunkt för Svenska Freds är människors rätt och möjlighet att ställa krav på lokala, nationella och internationella makthavare för att få till stånd en förändrad politik, normer och attityder som bidrar till hållbar fred och nedrustning.

Svenska Freds har många verktyg, metoder och arbetssätt. Vi påverkar beslutsfattare, inflytelserika aktörer och företag genom att granska dem och genom att möta dem i samtal och debatter. Vi sätter press på dem genom att bilda opinion, debattera i media och genom engagemanget från våra medlemmar. Vi förser beslutsfattare och massmedia med underlag och argument inom våra frågor och samarbetar med dem som delar våra värderingar och åsikter.

Vi bildar opinion genom att sprida kunskap om våra frågor. Vi debatterar och kommunicerar genom media, vår webbplats och sociala medier. Vi ordnar kampanjer, demonstrationer och manifestationer. Vi publicerar rapporter, böcker och vår egen medlemstidning Pax. Vi håller utbildningar för våra medlemmar, i skolor, för andra organisationer och politiker. Genom folkbildning och genom att presentera fakta stärker vi vår trovärdighet och ökar förutsättningarna för att jobba för en hållbar fred.

Vi erbjuder medlemmar och sympatisörer möjlighet att delta i och effektivt påverka politiska beslut. Genom våra lokalföreningar och intressegrupper kan våra medlemmar själva engagera sig och driva viktiga fredsfrågor.

Vi samarbetar med civila samhällsorganisationer i jämlika partnerskap för att ömsesidigt stärka varandras möjligheter att skapa förändring.

Vi bidrar till att bygga hållbar fred i konfliktdrabbade länder genom att stödja lokala fredsorganisationer och nätverk med kunskap och utbildning om fredliga metoder och inkluderande freds- och demokratiarbete.

Vi samarbetar med internationella nätverk och organisationer för att driva fram internationella avtal och överenskommelser, såsom ett globalt vapenhandelsavtal och förbud mot kärnvapen.

3. Svenska Freds verksamhetsområden

3.1 Fredsbyggande

Omvärldsanalys

Fredsbyggande tar avstamp i att bemöta grundorsaker till att våld och konflikter uppstår och kan bedrivas i alla stadier av en konflikt: förebyggande, under pågående konflikt liksom i en återuppbyggnadsfas. I detta arbete har det civila samhället en central roll, dels som en demokratisk och balanserande kraft och dels utifrån de kunskaper och erfarenheter som finns.

Svenska Freds samarbetar med gräsrotter och organisationer i det civila samhället eftersom vi tror att en hållbar fred byggs underifrån. Det civila samhället är i många fall utestängt från beslut som rör vägen till hållbar fred. Ett fredsbyggande arbete handlar om att inte bara stridande parter ska besluta om den framtida freden. I det fredsbyggande arbetet bidrar gräsrotsorganisationer och det civila samhällets medverkan till folklig förankring genom lokalt ägarskap och delaktighet.

Demokratisering och respekt för mänskliga rättigheter är viktiga faktorer för en hållbar fred mellan stater och grupper. Ett viktigt mål för Svenska Freds är därför att verka för en säkerhetspolitik som främjar demokrati och mänskliga rättigheter. Likaså är ett viktigt mål att verka för en säkerhetspolitik som syftar till hållbar fred genom att prioritera och främja fredliga konflikthanteringsmetoder samt nedrustning.

Antalet väpnade konflikter i världen ökar efter att tidigare ha minskat stadigt. På många håll pågår krig och väpnat våld mot civila. Omvärlden har alltför ofta utgått från ett grundantagande om att militära medel kan skapa hållbar fred. De militära insatserna i Afghanistan, Libyen eller invasionen av Irak visar dock att så inte har varit fallet. Hållbar fred skapas genom civila och politiska insatser, samarbete och ett inkluderande fredsarbete.

För att nå en hållbar fred krävs att dagens ojämlika strukturer ifrågasätts och förändras. Jämställdhet och rättvisa är viktiga mål, inte bara i egenskap av grundläggande demokratiska principer utan även som fredsfrämjande faktorer. Jämställdhet och rättvisa handlar såväl om strukturer som relationen mellan människor. I det fredsbyggande arbetet behövs även satsningar på exempelvis diplomati, medlingsinsatser, försoningsarbete och ansvarsutkrävande för övergrepp.

Svenska Freds vill se en omsvängning till tydligare fokus på att lösa konflikters grundorsaker, där exempelvis politiska förhandlingar, diplomati och konflikthantering med fredliga medel sätts i centrum. Mer resurser måste avsättas till gräsrotter i konfliktområden och diktaturer för att främja fredsbyggande initiativ, demokrati och mänskliga rättigheter.

Respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer är väsentliga delar i fredsbyggandet. Intolerans, diskriminering och rasism är alla exempel på grogrunder för terrorism och extremism. Brott ska hanteras inom rättsväsendet. Inte med militära medel.

I många konflikttrubbade länder, diktaturer och auktoritära stater minskar civila samhällets möjligheter att verka. Aktivister anklagas för att vara utländska agenter eller fängslas på godtyckliga grunder.

Inom FN:s folkrättsliga princip "Skyldigheten att skydda" vill Svenska Freds särskilt lyfta fram skyldigheten att förebygga väpnade konflikter. I de fall det internationella samfundet behöver ingripa militärt för att stoppa ett folkmord eller etnisk rensning, krigsbrott eller brott mot mänskligheten måste detta ske under ledning av och med ett FN-mandat utifrån lärdomar från tidigare misslyckanden. En långsiktig politisk och civil fredsbyggande strategi för återuppbyggnad måste finnas på plats.

Svenska Freds värnar rätten till asyl och står upp för en generös migrationspolitik. Människor som flyr från krig och terror ska inte mötas av stängda gränser.

Klimatförändringarna hotar mänsklighetens existens och behöver prioriteras politiskt. Frågan måste även inkluderas i fredsarbetet. Svenska Freds anser att både arbetet med att förebygga klimatförändringar och att hantera dess konsekvenser behöver ske genom samarbete och fredliga metoder. Fokus bör vara lokalt, regionalt och internationellt samarbete med demokratisk och öppen prägel.

Långsiktigt mål

- Sverige prioriterar fredsbyggande insatser från civilsamhället för att förebygga och hantera konflikter i vår omvärld.

Prioriterade mål 2016-2020

- Regeringen avsätter mer till förebyggande insatser för att förhindra väpnade konflikter.
- Ökad folklig delaktighet i fredsprocesser i konfliktområden.
- Civila samhället har bättre förutsättningar för att kunna arbeta för respekt för demokrati och mänskliga rättigheter.
- Ökad kunskap hos allmänheten och beslutsfattare när det gäller MR och civila samhället i konflikter och diktaturer.
- Ökad kunskap hos allmänheten och beslutsfattare kring positiva fredsexempel.

3.2 Nedrustning

Omvärldsanalys

Vi ser ökad orolighet och upprustning på många håll i världen. Frågor om krig, fred och säkerhet har fått allt större medial uppmärksamhet såväl i Sverige som internationellt och i spåren av detta har engagemanget och intresset för grundorsakerna till varför människor tvingas på flykt ökat enormt hos allmänheten. Svenska Freds kan bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för vapenexportens roll i att göda krig och väpnade konflikter.

Sverige fortsätter att vara en av världens största aktörer inom vapenhandeln. Sverige hamnade 2014 på fjärde plats på listan över de stater som säljer mest större konventionella vapensystem per person, efter Israel, Schweiz och Ryssland. Trots riksdagsbeslutet att skärpa vapenexporten till icke-demokratier, som Svenska Freds var med och drev fram, fortsätter

vapenexporten till flera mycket problematiska länder. Vi har de senaste åren arbetat för att påverka den parlamentariska utredning som sett över regelverket kring krigsmaterielexporten. Den nya lagstiftningen planeras träda i kraft under 2016. Vi vill granska hur den följs och bidra med en mer restriktiv tolkning av lagen. Vi opinionsbildar genom att synliggöra för den svenska allmänheten att vapenexporten finns och de konsekvenser som den får.

Den försvarspolitiska debatten har dominerats av kraven på militär upprustning som en följd av rapporteringen om ökade ryska aggressioner. Alla partier i riksdagen har nu en mer försvarsvänlig inriktning och få kritiska röster hörs kring satsningar på det militära försvaret. Sverige har gjort nya överenskommelser för ökat samarbete med Nato, även om regeringen i regeringsförklaringen 2014 tydligt uttalade att Sverige inte ska gå med i Nato. Efter att Centerpartiet och Kristdemokraterna 2015 beslutat om att ändra sin säkerhetspolitiska linje är samtliga allianspartier förespråkare av ett svenskt Natomedlemskap.

Svenska Freds ska vara en stark röst för nedrustning i debatten. Vi anser att Sverige bör nedrustas militärt och anser inte att Sveriges säkerhet skulle öka av ett Natomedlemskap eller ett närmande till Nato. Tvärtom är vi övertygade om att det snarare skulle öka spänningarna.

Långsiktigt mål

- Global nedrustning.

Prioriterade mål 2016-2020

- En svensk lagstiftning och regelverk som omöjliggör export till länder där MR kränks, till icke-demokratier och till länder som är i, eller riskerar att hamna i väpnad konflikt.
- Transparens och öppenhet i beslutsprocessen gällande svensk vapenexport.
- En kritisk opinion mot vapenexport som får genomslag i svensk politik.
- Sverige driver en aktiv politik mot 1. Kärnvapen, 2. Klustervapen 3. Drönare 4. Lätta vapen 5. Mördarbotar 6. Minor.
- En europeisk lagstiftning och regelverk som omöjliggör export till länder där MR kränks, till icke-demokratier och till länder som är i, eller som riskerar att hamna i väpnad konflikt.
- Transparens och öppenhet i beslutsprocessen gällande europeisk vapenexport.
- Strikt implementering av FNs vapenhandelsfördrag Arms Trade Treaty (ATT).

Långsiktigt mål

- Sverige har en säkerhetspolitik som drivs av mänsklig säkerhet framför staters militära säkerhet.

Prioriterade mål 2016-2020.

- Sänkta försvarsanslag.
- En kritisk opinion mot Nato i Sverige. Sveriges närmande till Nato avslutas. Sverige går inte med i Nato.
- Sverige deltar endast i militära insatser om de leds av FN.

4. Svenska Freds organisation

Bakgrund

Demokrati förutsätter folkligt deltagande och folklig förankring. Genom att ge människor möjlighet att delta i och effektivt påverka politiska processer bidrar Svenska Freds till en starkare demokrati. Svenska Freds är en bred medlemsorganisation med riksförening, lokalföreningar, intressegrupper och enskilda medlemmar. Våra medlemmar och sympatisörer är ovärderliga för att nå framgångar i arbetet för en fredligare värld.

Under de senaste decennierna har formerna för engagemang och aktivism inom idéburna organisationer genomgått stora förändringar. Det finns ett växande intresse för samhällsfrågor och rättvisefrågor. Nya former för aktivism har vuxit fram inom sociala medier, ofta utanför traditionell föreningsverksamhet. Förändringarna medför både möjligheter och utmaningar för Svenska Freds, som behöver fortsätta att utveckla kommunikation och nya former för engagemang.

Att stärka föreningens ekonomi och att ha en spridning på intäktskällorna är av avgörande betydelse för att minimera sårbarheten och stärka våra möjligheter att bedriva ett verkningsfullt fredsarbete också i framtiden. Medlemsvärvning och insamling måste finnas med som del av all utåtriktad verksamhet. Svenska Freds bör också öka sitt arbete med exempelvis testamenten, stiftelser och biståndsgivare för att trygga ekonomin i föreningen.

Långsiktigt mål

- Svenska Freds är en trovärdig, engagerad, aktuell och välkänd förening med stort genomslag. Vi är en inkluderande, jämlik och demokratisk förening med stort engagemang från medlemmar och sympatisörer.

Prioriterade mål 2016-2020

- Hög kännedom om Svenska Freds i samhället/hos befolkningen.
- Ett engagemang bland medlemmar och intresse i att driva Svenska Freds frågor.
- Ökat engagemang och större kunskap bland medlemmar och intresserade, främst unga, om hur hållbar fred skapas och hur man kan arbeta med samhällsförändring.
- Ett öppet och inkluderande mottagande av alla som kontakter föreningen.

Långsiktigt mål

- Svenska Freds har en stabil ekonomi och många engagerade och stöttande medlemmar och gåvogivare.

Prioriterade mål 2016-2020

- Ökat antal medlemmar och privata gåvogivare.
- Ökat gåvogivande från företag.
- Ökad spridning av intäktskällor.